

Прочитайте наведений текст: Людина щосекунди змінює свою планету, утверджується на ній. Прагнучи підкорити природу, ми не маємо часу замислитися про доцільність володарювання над нею. Чи потрібно людині шукати відповідь на питання про доцільність підкорення природи й володарювання над нею?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

I. Я вважаю, що питання доцільності підкорення природи є важливим і актуальним для сучасного суспільства. На мою, думку, людству слід відмовитися від ідеї цілковитого підкорення сил природи і жити в гармонії з навколишнім середовищем.

По-перше, дбайливе ставлення до довкілля надає значні переваги. Справді, природа забезпечує нас усім необхідним для життя, годує, лікує, дарить щедрі врожаї, своєю красою збагачує духовний світ людини, зцілює душу, надихає на творчість.

Переконливим прикладом з літератури до цього аргументу є, на мою думку, новела «Intermezzo» М.Коцюбинського. Головний герой цього твору, перебуваючи у тяжкій депресії, тікає від людей, від їх жорстокості, брехливості, примітивності й буденності на природу. І саме краса і спокій кононівських полів зцілюють його душу, надають нові сили протистояти злу, надихають на роботу і творчість.

По-друге, прагнення підкорити природу призводить до знищення флори й фауни нашої планети, невиправних змін у довкіллі, кліматі, вичерпання природних ресурсів. Таке недбале ставлення є причиною екологічних катастроф із тяжкими наслідками і для самої людини.

Згадаймо аварію на Чорнобильській АЕС. Її наслідком стало забруднення величезних територій, які тепер є непридатними для життя, саме з Чорнобильською катастрофою пов'язують різке збільшення захворюваності на рак серед мешканців північних областей України. У Карпатах вирубування лісів стало причиною частих зсувів, через які люди втрачають свої домівки, а іноді навіть гинуть.

Отже, намагання підкорити природу, володарювати над нею загрожує майбутньому людства і руйнує нашу планету, а тому є недоцільним. А розумне використання сил і ресурсів природи, гармонійне співіснування з нею – запорука щасливого майбутнього.

II. Природа – це невід'ємна частина нашого життя. Завдяки їй людство може існувати. Але зараз ми перестали цінувати навколишній світ і сприймаємо його як річ, що належить саме нам. Я підтримую думку, що люди повинні замислюватися над тим, чи є необхідністю підкорення природи і володарювання над нею.

По-перше, із розвитком технологій та різних галузей науки для нас відкривається все більше нових можливостей, які роблять життя зручним та

простішим. Але ціна, яку ми за це сплачуємо, надзвичайно велика: майже вичерпалися ресурси для існування, із кожним роком усе більше катастроф та аварій, через які страждає все живе, а наслідки всього цього прикро вражають.

Яскравим прикладом є аварія на Чорнобильській АЕС, що сталася у 1986 році. Вибухнув четвертий реактор, що спричинило забруднення радіоактивними речовинами не тільки України, а й усієї Європи. Надзвичайно багато людей загинуло від опромінення, територія біля ЧАЕС вважається мертвою зоною. Це змушує нас замислитися, наскільки страшними можуть бути наслідки, здавалося б, однієї аварії.

По-друге, природа – це гармонійне ідеальне поєднання всього живого. Це окреме царство, яке спокійно може існувати і без нас.

Гармонія природи відкривається для нас у драмі-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». Образ Мавки є прекрасним прикладом того, наскільки тонко можна розуміти кожну рослинку, тваринку і все, що нас оточує. Вона доводить нам, що заволодіти природою не зможе ніхто, треба лише ставитися до неї з повагою, адже ми завдячуємо їй власним життям.

Отже, усе живе, що нас оточує – це окремий світ, втручання в який призводить до серйозних наслідків. Підкорити природу неможливо, тому треба приймати те, що дає нам життя, і завжди потрібно пам'ятати, що немає нічого кращого, ніж гармонійне співіснування людини і природи.

Прочитайте наведений текст. Добро завжди має перемагати – це ми знаємо з дитинства. Але ж відомо, що будь-яка перемога пов'язана з певним насильством. Як добро має перемагати в нашому недоброму світі? Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

I. Ще з дитячих років ми знаємо, що існує добро і зло. Колись ми вірили, що добро завжди перемагає, як у світлих казках. Але дорослішаючи, ми розуміємо, що це не завжди так. Особисто я переконана, що добро хоч і не завжди перемагає зло, та саме воно є основою нашого життя.

Дехто вважає, що будь-яка перемога, навіть добра над злом пов'язана з певним насильством. На мою думку, це не так. Досягнути успіху можна і чесним шляхом, просто для цього доведеться прикласти більше зусиль.

Яскравим прикладом тріумфу добра є Велика Вітчизняна війна. Можливо, хтось скаже, що ця перемога пов'язана з насильством, але це не так. Адже наші солдати просто боролися за свою землю, відстоювали свою честь і честь Батьківщини. Вони не вбивали жінок і дітей, не палили людей на вогнищі, не вивозили нікого на тяжку працю, як це робили німці. Цей світлий подвиг нашого народу став натхненням для багатьох письменників. Наприклад, з роману «Прапорonosці» О. Гончара ми бачимо, що наших воїнів буквально можна назвати носіями добра, які врятувати безліч людей від рабства чи смерті. В наш час, хоч яким недобрим був би наш світ, звичайно, є також

багато добра. Прикладом цього є Мати Тереза. Вона за своє життя зробила безліч добрих справ. Жінка допомагала бідним людям, які не мали батьків, або ж просто тим, хто потребував її допомоги. Напевно, нам всім треба наслідувати її, адже це таке щастя – просто творити добро!

Кожен з нас часто нарікає, який не справедливий це світ. Але ми часто забуваємо, що все залежить від нас. Навіть такий банальний вчинок, як порятунок бездомної тварини, вже є виявом добра. Творити добро легко, просто треба не боятися, адже не помиляється лише той, хто нічого не робить. Отже, для того, щоб добро перемогло зло, треба бути милосердним, співчутливим і справедливим. І, звичайно, пам'ятати давнє прислів'я: «Не роби іншим того, чого не бажав би собі».

II. Проблема добра та зла є актуальною для всіх поколінь. Доки існує людство, доти воно й намагатиметься її вирішити. Ми маємо безліч поглядів, один з яких переконує, що добро завжди перемагає, але будь-яка перемога пов'язана з певним насильством.

Та я не розділяю цю думку. Добро та насильство – це діаметрально протилежні речі. Вони не можуть доповнювати один одного. Особисто я вважаю, що добро має бути безкомпромісним.

Згадаймо Чіпку Варениченка з роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Здавалося б, палкий прибічник справедливості, людина-борець..., але він не є для нас позитивною особистістю. Шлях Чіпки до його власної правди залитий кров'ю. Хоча він і діяв заради добра, але він злочинець. Погодьтеся, також важко виправдати й ліричного героя новели Миколи Хвильового «Я (Романтика)». Він живе мріями про «загірну комуну», де панував би мир, але на ділі виступає як «главковерх чорного трибуналу». Герой ставить свій вирішальний підпис під списками засуджених на розстріл... Ті краплі добра, що заклала в його змучену душу мати, змушують замислитися: він чекіст чи людина? Але страшна звіряча натура вбиває в ньому будь-які прояви людяності та доброти.

Отже, я палко переконана в тому, що людство навчиться діяти рішуче та робити правильний вибір. І наше добро буде істинним, справжнім. На ньому не буде гнітючого відбитку насильства.

До майбутнього ми йдемо, озираючись на минуле

На мою думку, без минулого немає й не може бути майбутнього (теза).

Ідучи стежкою життя, ми озираємося назад, щоб пригадати все те хороше, що було колись, і ставимо перед собою ціль — зробити так, щоб таких моментів було якомога більше в майбутньому (перший аргумент).

Наприклад, я займаюся важкою атлетикою. Перше досягнення мені діалося не-легко. Це було третє місце на обласних змаганнях, але я добре запам'ятаю ті відчуття. Вони допомагають мені знову й знову йти до перемоги й здобувати її, мобілізувати всі сили. Тому ось уже два роки поспіль я виборюю перше місце серед учасників мого віку (приклад з особистого життя).

Завдяки минулому, люди вчаться на своїх помилках, намагаючись уникати їх у подальшому житті. Знання історії дає нам можливість ураховувати досвід минулих поколінь. Це велике надбання, яким ні в якому разі не можна нехтувати. Народ, який не знає своєї історії, легко перемогти й знищити (другий аргумент).

Прикладом може слугувати кіноповість Олександра Довженка «Україна в огні». Німецький офіцер Ернст фон Крауз говорить своєму синові, що українці — єдиний народ, який не вивчає свою історію, тому його легко перемогти. Олександра Довженка понад усе хвилювала проблема вивчення українцями історії рідного краю: ніхто не хотів учитися на історичному факультеті, професорів заарештовували, студенти знали, що історія — це паспорт на загибель. Усе це — наслідки тоталітарної системи, які не мають права на майбутнє (приклад із художньої літератури).

Отже, ідучи до майбутнього, ми повинні оглядатися в минуле, обов'язково враховувати його позитивний досвід, уникати помилок і поразок (висновок).

Поразка — це наука. Ніяка перемога так не вчить

Поразка — це наука. У цих словах є значна доля правди, оскільки ніяка перемога не навчить людину так добре, як власна невдача. (Теза.)

По-перше, поразки загартовують. Якщо вам щось не вдалося, не варто опускати руки. Спробуйте перетворити негатив на позитив майбутньої перемоги. Я вдячний долі за всі мої поразки, вони зробили мене сильним і витривалим. (Перший аргумент.)

По-друге, поразки вчать людей бути мудрими. Якщо ми запитуємо себе про причини невдач, аналізуємо й робимо певні висновки, це робить нас більш успішними, наближає до перемог. (Другий аргумент.)

Прикладом із художньої літератури може слугувати твір Івана Багряного «Тигролови». Найбільшою поразкою Григорія Многогрішного в протистоянні тоталітарній системі стало те, що він потрапив в ешелон смерті, який віз засуджених в один кінець. Він зумів пройти всі випробування й помститися майору Медвіну. Доля

винагородила сміливця коханням і можливістю розпочати вільне життя в іншій країні. Хіба це не перемога? (Приклад із художньої літератури.)

А ось приклад із суспільного життя. Згадаймо, як розвивалася спортивна кар'єра Володимира Кличка. Боксер провів п'ятдесят вісім боїв, серед них було три поразки. Але між першою й другою поразками він отримав шістнадцять перемог, а після останньої — чотирнадцять. (Приклад із суспільного життя.)

Отже, не бійтеся поразок: вони — найкраща наука, з ними ми здобуємо життєвий досвід і загартовуємо свій характер. (Висновок.)

Ми — не безліч стандартних «я», а безліч всесвітів різних

На мою думку, людське суспільство — це не величезний натовп стандартних «я», а нескінченна кількість своєрідних і неповторних світів. **(Теза.)**

По-перше, кожна людина — це неповторна особистість, яка має власну думку, мрії, почуття та переживання, свій погляд на світ. І це чудово! **(Перший аргумент.)**

Прикладом цього може бути твір Олександра Довженка «Зачарована Десна». У кожній людині письменник бачить її особливий всесвіт, характер, талант. Ніхто не вмів так гарно, як дід, збирати в лісі гриби і ягоди, розмовляти з усім живим. Мати найбільше любила саджати щось у землю, щоб «проізросло». Прекрасним у своїй доброті, щирості й любові постає батько. З доброзичливим гумором виписаний образ прабаби, яка за найменшу дрібницю любила всіх проклинати. **(Приклад із художньої літератури.)**

По-друге, цілком природно, що кожен прагне індивідуальності. Якщо в нас зникне бажання виділитися серед інших, суспільство стане сірим і нецікавим. Щоб розкрити свої таланти, люди беруть участь у різних конкурсах, оглядах, фестивалях. **(Другий аргумент.)**

Згадаймо відомий пісенний конкурс Євробачення. Першу перемогу для України здобула Руслана Лжичко, вразивши світ піснею «Дикі танці» та її етнографічною постановкою. Через декілька років друге місце на цьому конкурсі посіла Верка Сердючка. Вона була оригінальною саме тому, що виступала в жанрі пародії. А скільки прикладів можна навести із життя спортсменів? **(Приклад із суспільного життя.)**

Отже, чим більше будуть різнитися наші всесвіти, тим більше ми будемо знати й уміти. Люди повинні дотримуватися певних законів, але при цьому не губити себе, свій окремий світ. **(Висновок.)**

Неосвіченість – ніч розуму, ніч безмісячна і беззоряна

Однією з найважливіших духовних потреб людини є потреба в знаннях. **(Теза)**

Людина не народжується мудрою, навіть якби вона успадкувала гени найталановитіших батьків, адже без навчання не розвинеться жоден талант. Освіта допомагає людині стати справжньою людиною, навчає гуманно ставитися до інших людей, дає можливість орієнтуватися в навколишньому світі та в самій собі. **(Аргумент)**

Згадаймо, якого значення освіті надавав Ярослав Мудрий, за що його й шанували відомі люди з усього світу й мали за честь із ним дружити. Пам'ятаймо Роксолану (роман П. Загребельного «Роксолана»), яка завдяки своїй наполегливості й освіченості допомагала рідній землі. Повернімось до сторінок роману І. Франка «Перехресні стежки», у якому перед читачем постає Євген Рафалович, людина мудра й освічена, яка змогла багато в чому допомогти простим людям. Запорукою національної свідомості вважає освіченість народу П. Грабовський. До проблеми освіченості він звертався неодноразово у своїх віршах, адресованих землякам. Освоїти «лан освіти» поет закликає у вірші «До українців». Тільки шляхом освіти, яка розплющить очі, допоможе національному прозрінню, можна творити майбутню долю України.

(Приклади з літератури)

Отже, тільки використовуючи надбання минулого, засвоюючи, поповнюючи знання й удосконалюючи їх, людина досягла прогресу. **(Висновок)**